

»SOMMAR MED CORONA«

Första gången jag hörde talas om Corona var på 60-talet. Men då var det ett bomullsgarn som min mamma hade i sin garnaffär på Hisingen. Inte anade jag då att jag drygt 50 år senare skulle uppleva en sommar med Corona men nu inte som något mjukt och gott utan som ett farligt virus. Det känns som om vi har en osynlig fiende som när som helst kan anfalla. Men nu är det sommar och vi kan alla njuta av att vara på Tjörnekalv. Intresseföreningen har beslutat att i sommar bara ordna med röjningar, Midsommar och Årsmöte.

På midsommar kommer vi att klä midsommarstången och resa den. Sedan tänkte vi att varje »hus« sitter och fikar någonstans i hamnen. Då blir det en fikastund tillsammans men ändå var och en för sig. Årsmötet blir utomhus.

Vi som förening får göra som Folkhälsomyndigheten säger. Men om det kommer nya direktiv så får vi naturligtvis diskutera dem då.

Det här är första året på mycket länge som jag inte kommer att vara på en skolavslutning. Först var det min egen skolgångs avslutningar, sedan var det drygt 40 år som lärare och därefter barnbarnens avslutningar. Syrener, som alltid stod på katedern, är för mig lika med skolavslutning men i år

får jag nöja mig med att bara njuta av dem. Jag hoppas och tror att vi alla ändå kommer att få en bra sommar. Vi kan ju inte vara på en bättre plats än Tjörnekalv.

Så tvätta händerna, håll avstånd och njut av sommaren!

*Stora Tjörnekalvs Intresseförening
Genom Inger Öhrn*

Försommar vid Sundet

KALVEBLADET SPONSRAS AV
Visual Communication AB www.visual.se
Wahlström & Stejner Arkitekter AB www.wahlstrom-stejner.se
VILL DU OCKSÅ sponsra Kalvebladet? Hör av dig till: ingerohrn@gmail.com

ANSVARIG UTGIVARE Inger Öhrn, ingerohrn@gmail.com
REDAKTION OCH DIGITALORIGINAL
Viera Larsson, viera.larsson@visual.se
TRYCK Ale tryckteam

– Det kan väl inte vara så svårt att skriva en bok! Nä, inte om man heter Mona Axelsson. Men utan Sigvard Torgersson hade det inte blivit av! Sigvard kallas i dagligt tal för Sigge.

Sigge fyllde 95 år den 28 februari 2020.
foto S. Flensburg

Sigge & Mona – författare av »Tjörnekalv under tre sekler«

Möt de två författarna bakom boken »Tjörnekalv under tre sekler«. Hur blir man släktforskare av sin egen och andras släkter? Vilka egenskaper är bra att ha om man vill hitta i arkiven? Och hur kom boken om Tjörnekalv till? Vad var viktigast att berätta?

Mona Axelsson, som arbetat vid pastorsexpeditionen i Rönnäng, och Sigge Torgersson, matematiker och lärare, hade båda forskat var och en på sitt håll om Tjörnekalv. 1977 började Mona. Och Sigge några år senare.

De möttes på kyrkoarkivet i Rönnäng. Sigge sökte uppgifter om kalvenbor som flyttat till Amerika för att försörja sig.

– Varför var de var så många? undrade Sigge.

Mona för sin del sökte information om familjer på Lilla Tjörnekalv.

– Därifrån kom ju min man Sörens släkt. Sen 1700 talet har släkten bott där.

– Sigge och jag kände inte varandra, så vi hade respekt för varandra. Jag känner respekt för Sigge för hans otroliga kunskaper och livserfarenhet. Och det kanske han har för mej också.

Mona och Sigge började samarbeta. De grävde i mantalslängder, bouppteckningar, kyrkböcker, domböcker, skattelängder, kartor, privata brev och köpekontrakt. De sökte på pastorsexpeditioner, landsarkivet, tingsrätten mm. De gjorde intervjuer och sökte fotografier.

I början tog allt lång tid. I receptionen på Landsarkivet fick man beställa, vänta, läsa igenom framburet material och sen komplettera med nya beställningar. Dagarna blev långa.

– Jag hade med mig termos och smörgås och fikade i lunchrummet, säger Sigge.

Det var alls inte tänkt att det skulle bli en bok. Mona och Sigge var fascinerade av att nysta upp och lägga pussel av allt de hittade i arkiven. Familjevärnarna växte. Rottrådarna i släktråden blev fler. Okända släktband kom i dagen. Händelser och livshistorier fogades till släktberättelserna. Mona och Sigge drevs av vetgirighet och nyfikenhet.

– Man måste vara uthållig. Envishet är en bra egenskap för en släktforskare. För det är inte alltid man hittar det man söker, säger Sigge.

Ibland är det tvärstopp. T.ex. när man söker efter släktingar till barn som fötts utom äktenskap där ingen man erkänt faderskapet. Ibland har mamman sagt vem det är men om inte fadern erkänt faderskapet gäller det inte. Det förekom ibland att även mamman var okänd.

– Då är det svårt att forska, säger Mona.

Mona och Sigge pratade ofta med varandra i telefon.

– Televerket har tjänat mycket pengar på våra samtal, säger Sigge.

Efter två utställningar, en med foton och den andra med dokumentation över befintliga hus på Kalven, blev önskingarna allt fler att få foton och informationen samlade i en bok. Hur skulle då boken se ut? Hur skulle alla pusselbitar presenteras? Och hur skulle alla familjer, hus och personer kunna göras sökbara i register?

Mona och Sigge funderade över upplägget av boken.

– Det blev det bästa samarbete jag haft i mitt liv, konstaterar Mona. Vi hade ju tid, vi skulle inte ge ut boken dan efter. Vi är två lugna personer och vet att det mesta brukar lösa sig här i världen.

De blev aldrig ovänner. Den enda längre diskussionen de hade i samtal, telefon, mail och brev rörde kapitlet om fisket på Tjörnekalv.

Mona överlät skrivandet av fiskekapitlet till Sigge. Han var ju både var sakkunnig och erfaren. Hans far hade på trettioalet varit engagerad i Västskustfiskarnas Centralförbund. Mona var inte uppvuxen i en fiskarfamilj. Sigge ville skriva om fiskets utveckling och förändring. Men Mona blev fundersam när hon bl.a. fick läsa beskrivningar av olika fångstmetoder.

– Det finns beskrivet i andra böcker om hur man fiskar med snörpvad. Jag ville ha berättelser av fiskare från Tjörnekalv, vad de har varit med om på sjön, säger Mona. Det blev en kompromiss. Kapitelrubriken lyder »Fisket och händelser i samband med detta«.

– Vi brukade säga »Ja, ja, vi gör som du säger«, minns Mona.

Så nu kom till exempel berättelsen om Alinde från Tjörnekalvs förlisning med i boken i kapitlet om fiske. Vilhelm Aronsson från Lilla Tjörnekalv var med om stormen, skeppsbrottet och räddningen. Han berättade för Mona och hennes make Sören. Alinde upptäcktes av ett norskt fartyg som kommit ur kurs. Fartyget hade tappat orienteringen på grund av att järnrören i lasten påverkade kompassen. Missvisningen på det norska fartyget blev Alindes räddning! Mona Axelsson och hennes man Sören lyssnade och Mona skrev ned Vilhelm Aronssons historia.

Ett annat tillfälle då Mona fångade en historia var när Carl Oskar Kristensson berättade om hur det var att som trettonåring utvandra till Amerika. Den skildringen hade annars antagligen försvunnit. Två veckor senare reste Carl Oskar tillbaka till Amerika där han dog en tid efteråt.

Intervjuer med kalvare som själva berättar om gamla tider är förstas guld. Andra vägar till information om släkter och familjeförhållanden är brev. Mona och Sigge kom över brev bland annat från dödsbon och vid boupp-teckningar. – Folk kunde säga, jag har några brev här, vill du titta?

En gång upptäckte Mona ett fallfärdigt skjul på Lilla Tjörnekalv. Innan byssjan revs kikade hon in och upptäckte en rulle med brev bland spindelvävarna. Hon öppnade, läste och skrev av alla brev för hand. Och lämnade sedan tillbaka breven till ägaren.

– Alla arkiv är roliga att arbeta i, säger Mona. Men när det gäller markfrågor och ägande är Sigge den mest kunnige av oss.

Längst bak i husförhörslängderna finns en så kallad *Obefintlighetsbok*. I husförhör, som hölls en gång om året i gamla tider, fick varje familj för prästen berätta vilka som dött, farit till Amerika, flyttat eller försvunnit. Den Obefintlighetsboken finns inte längre men den gav matnyttig information till Mona och Sigge.

Varje familj har i boken om Tjörnekalv fått ett eget nummer. Så att det ska vara lätt att söka efter en viss person.

– Vi borde ha gett också människor som bodde ensamma ett eget nummer. Martina Jansson är ett exempel på en person som det inte går att söka efter, säger Mona.

Om Martina berättas att hon skötte telefonväxeln på Stora Tjörnekalv i många år. Läsaren får också veta att hon hade en mjölkko strövande fritt på ön och som skulle mjölkas två gånger om dan. Detta står att läsa inuti andra familjestycken. Det står inte att hon flyttade och skötte hushållet hos sin svåger och hans fyra söner när hustrun, dvs Martinas syster, dog ung. Men Martina fick inget eget nummer, blev inte »sökbar« i boken om Tjörnekalv. – I min andra bok »Aröd – Bleket genom tiderna« gjorde jag inte om det misstaget, säger Mona Axelsson.

Fler foton skulle också varit med om Tjörnekalvboken tryckts idag. Nu kan man lätt scanna in foton i datorn. Men i början av 2000 talet satt Sören Axelsson och fotograferade av gamla foton. Det var en omständlig metod. Då kunde man inte heller blanda färg och svartvita foton hur som helst i boken.

Sigge svarar fåordigt. Han hänvisar ofta till Mona Axelsson. – Det är tack vare henne det blev en bok.

Dagligen kan man sommartid se Sigge Torgersson sakta promenera i området för gamla Salterit. Ofta till nya *Boden* där motionscykeln står. Den får alla använda. Men Sigge är antagligen den på Stora Tjörnekalv som flitigast utnyttjar cykeln.

Tack vare sommarfolket har strukturen i samhället på Tjörnekalv behållits. Sommargästerna köpte upp husen och rustade. Nu är alla hus välvårdade, ofta nymålade och flera står på gräsmattor som klipps av robotar. Taxeringsvärdena stiger och tack vare flödigt sötvatten växer blomrabatterna så det knakar. Sjöbodarna har förvandlats till pittoreska miljöer för sommarfester. Och byggts ut med långa bryggor där fritidsbåtar med hundratals hästkrafter ligger förtöjda.

Det är ljusår från slitet, fattigdomen och strävan efter att överleva dagen, få värme och mat.

Sigge Torgersson:

– Utan sommarfolket så skulle Tjörnekalvs samhälle varit dött. Och han tillägger – Men man borde fundera över hur det var möjligt att överleva här.

Också Mona spankulerar på Tjörnekalv ibland. Hon är förundrad över hur förnöjsamma människor var förr. Mona säger att hon har ett rikt inre liv, inne i huvudet. Och har begåvats med ett gott minne. Hon är märkbart berörd av alla historier hon fått höra och läsa sig till.

– Jag lever mej in i hur kvinnorna, ensamma, klarade sig. Och hur de sen, åldriga, kunde sitta bortglömda nånstans.

Mona kan inte gå förbi ett enda hus utan att påminna sig om vilka som bodde här, hur de hade det och vad de gjorde. Det är som om filmer spelas upp för varje hus hon passerar.

– Jag berättar högt för den som går bredvid mej om vad som hänt här i huset. Går jag ensam, händer det att pratar jag högt för mej själv. Man blir lite insnöad!

Sigrid Flensburg

NYHETER

Sigge Torgersson
fyllde 95 år den 28 02 2019.
Stort grattis!

Ett minne i coronatid

Bilden är tagen halv två på natten, när vi tar adjö, efter flera timmars mysig samvaro. På vägen hem hör vi, alldeles intill oss, näktergalens fyra underbara sångdrillar. En magisk upplevelse på vår vackra ö.

Två av alla »goda grannar«

SJUKVÅRDSUTBILDADE PERSONER PÅ St. TJÖRNEKALV

Mona Krook*
tel 0732-480101

Pia Johansson
tel 070-586 18 15

Lisbeth Hansson
tel 0700-823527

Johan Appelqvist (Dahlin)

Lena Wedlin

Lena Öhrn

* SJUKVÅRDSVÄSKAN finns hos Mona

VÄLKOMNA TILL ÅRSMÖTEN

FREDAG 10 JULI

- St. Tjörnekalvs Intresseförening kl 18.30

LÖRDAG 11 JULI

- St. Tjörnekalvs Samfällighetsförening kl 10.00
- St. Tjörnekalvs Hamnförening kl 11.00

Vi sitter utomhus men eventuellt under ett tält-tak.

Vi meddelar på anslagstavlan om några andra sommaraktiviteter kommer att hållas. Allt beror på direktiv från våra myndigheter.

- Gemensamhetsdagen för vägar meddelas i juli
- Røjning 22 juli
- Grovsopshämtning 7 augusti

Styrelseledamöter i våra föreningar

• INTRESSEFÖRENINGEN

Lena Stejner, Lena Wedlin, Peter Wedlin, Ingvar Torgersson, Patrick Lindoff, Philip Wandhammar och ordförande Inger Öhrn, tel: 0703-119432

• HAMNFÖRENINGEN

Ingemar Lindoff, Karl Hartvig, Sven Johansson, Tommy Johansson, Mariette Wikberg, Christer Öhrn och ordförande Lars Svensson, tel: 0708-664860.

• SAMFÄLLIGHETSFÖRENINGEN

Lars Eriksson, Jan-Olof Hansson, Jürgen Wahlström, Anders Öhrn, suppleanter Hans-Eric Andersson, Martin Krook, ordförande Sten-Åke Eliasson och tillsynsman Robert Karlsson tel: 0705-14 42 64

• TJÖRNEKALVS FASTBOENDEFÖRENING

Henny Karlsson, Robert Karlsson, Mariette Wikberg, Hans Wilhelmson och ordförande Susanna Leibovici tel: 070 6584267, mail susanna@leibovici.se

MEDLEMSAVGIFT 2019-2020

250 kr/person alt 500/hushåll eller ett frivilligt belopp utöver detta. Betalas till Bg 5473-6681